

Άρθρο του ΓΙΩΡΓΟΥ ΔΑΛΙΑΝΗ, με τη συνεργασία του ΠΑΝΑΓΙΩΤΗ ΠΑΠΑΣΤΑΥΡΟΥ και της ΝΙΚΗΣ ΧΑΤΖΟΠΟΥΛΟΥ

Θεώρηση συμφωνητικού από Εφορία και έννομες συνέπειες ως προς το κύρος της συναλλαγής

Είναι συχνό το φαινόμενο στο πλαίσιο φορολογικού ελέγχου οι φορολογικές αρχές να μη δέχονται συμφωνητικά που επικαλούνται οι φορολογούμενοι εφόσον αυτά δεν έχουν θεωρηθεί από τις αρμόδιες φορολογικές αρχές. Βάσει, όμως, δικαστικών αποφάσεων η μη θεώρηση ενός συμφωνητικού από την Εφορία δεν επηρεάζει κατ' ανάγκη το κύρος της συναλλαγής.

Στο πλαίσιο φορολογικών ελέγχων και προκειμένου να τεκμηριωθεί μία συναλλαγή ή μία ερευνώμενη τραπεζική πίστωση ή μία δαπάνη, οι φορολογούμενοι επικαλούνται τη σύναψη συμφωνητικών που διαθέτουν στο αρχείο τους.

Οι φορολογικές αρχές εξετάζοντας τα προσκομιζόμενα στοιχεία ανατρέχουν στην διάταξη του άρθρου 8 ν. 1882/1990, σύμφωνα με την οποία ορίζεται ότι: «Συμφωνητικά που καταρτίζονται μεταξύ επιτηδευματιών ή τρίτων για οποιαδήποτε συναλλαγή θεωρούνται μέσα σε δέκα (10) ημέρες από της ημερομηνίας καταρτίσεως και υπογραφής από την αρμόδια Δ.Ο.Υ. άλλως είναι ανίσχυρα και δεν έχουν κανένα έννομο αποτέλεσμα». Με άλλα λόγια, εάν π.χ. έχει υπογραφεί ένα συμφωνητικό δανείου και για να αποφευχθεί η καταβολή τέλους χαρτοσήμου δεν θεωρείται στην ΔΟΥ, τότε ο έλεγχος μπορεί να αμφισβητήσει το κύρος του. Είναι, όμως, αυτό ορθό;

Η ίδια η Φορολογική Διοίκηση έχει εκδώσει Εγκύκλιο, με την οποία αποσυσχετίζεται το κύρος ενός συμφωνητικού από τη θεώρηση αυτού από την Εφορία, εφόσον το έγγραφο φέρει βέβαια ημερομηνία, προκύπτει δηλαδή με επίσημο τρόπο η ημεροχρονολογία της υπογραφής του. Συγκεκριμένα, πρόκειται για το υπ' αριθ. 1066057/1228/Α0012/26.6.2008 έγγραφο της Φορολογικής Διοίκησης στο οποίο αναγράφεται ρητά ότι: «Σε συνέχεια των υπ' αριθμ. 1052006/906/Α0012/13-5-2008 και 1055243/981/Α0012/27-5-2008 εγγράφων και σύμφωνα με τα όσα ορίζονται σε αυτά, γίνεται δεκτή η θεώρηση της γνησιότητας των υπογραφών της δανειακής σύμβασης και από την αστυνομική

(1) Ο Γιώργος Δαλιάνης είναι Διευθύνων Σύμβουλος της ARTION A.E. & ιδρυτής του Ομίλου Artion, Οικονομολόγος – Φοροτεχνικός.

Ο Παναγιώτης Παπασταύρου είναι Senior Partner-Tax Director της ARTION A.E.

Η Νίκη Χατζοπούλου είναι Δικηγόρος Παρ' Αρείω Πάγω LL.M. & Διαμεσολαβήτρια, συνεργάτης της Artion A.E.

αρχή καθόσον αυτή προσδίδει στο έγγραφο βέβαιη χρονολογία, προκειμένου να χρησιμοποιηθεί για φορολογικούς σκοπούς. Με την πράξη αυτή βεβαιώνεται η ημερομηνία σύνταξης του ιδιωτικού εγγράφου, ώστε να αποκλειστεί κατά τρόπο απόλυτο η προχρονολόγηση ή μεταχρονολόγησή του έναντι όλων. Η προϋπόθεση του εμπρόθεσμου της χαρτοσήμανσης του ιδιωτικού εγγράφου δεν είναι απαιτούμενο στοιχείο, στην περίπτωση αυτή, καθώς η βέβαιη χρονολογία αποκτάται με τη θεώρηση από το αστυνομικό τμήμα».

Περαιτέρω, ως προς δάνειο που επικαλείται ένας φορολογούμενος ως καταρτισμένο, γίνεται έλεγχος από τις φορολογικές αρχές για τυχόν εικονικότητα του δανείου αυτού. Εξάλλου, για να χρησιμοποιηθεί το δάνειο υπό τη μορφή ιδιωτικού συμφωνητικού για κάλυψη τεκμηρίων θα πρέπει να συντρέχουν σωρευτικά και οι παρακάτω προϋποθέσεις:

- * Ο σκοπός του δανείου να έχει σχέση με το επικαλούμενο τεκμήριο προς κάλυψη.
- * Το έγγραφο πρέπει να φέρει βέβαια χρονολογία θεωρημένη από αρμόδια αρχή.
- * Το δάνειο να έχει ληφθεί πριν από την πραγματοποίηση της σχετικής δαπάνης (εφόσον το επικαλούμαστε για κάλυψη τεκμηρίου).
- * Η μη εικονικότητα αυτού. Αυτή μπορεί να αποδειχθεί από το αν ακολουθήθηκαν άλλες ενέργειες που προβλέπει ο νόμος για τη σύναψη ιδ. Δανείου (π.χ. χαρτοσήμανση, καταβολές δόσεων αποπληρωμής κ.λπ.). Αν τα παραπάνω ισχύουν σωρευτικά, η μη χαρτοσήμανση του δανείου μπορεί να παραβλεφθεί και να γίνει δεκτή η κάλυψη τεκμηρίου από τη ΔΟΥ.

Σε κάθε περίπτωση, μπορεί το συμφωνητικό να προσκομιστεί στο πλαίσιο του φορολογικού ελέγχου και να πληρωθεί κατά τον χρόνο εκείνο το αναλογούν τέλος χαρτοσήμου, εφόσον πληρούνται και οι λοιπές προϋποθέσεις εγκυρότητάς του.

Υπάρχουν ακόμη και περιπτώσεις που ο έλεγχος ένα δάνειο από γονέα σε τέκνο, το θεωρεί ως δωρεά. Πρόσφατα, με απόφαση Διοικητικού Πρωτοδικείου δικαιώθηκε φορολογούμενος, ο οποίος είχε λάβει δάνειο από τον πατέρα του (μάλιστα με θεώρηση γνησίου υπογραφής στο συμφωνητικό) και ο έλεγχος αμφισβήτησε τη συναλλαγή αυτή ως εικονική με το σκεπτικό (μεταξύ άλλων) ότι δεν νοείται η χορήγηση δανείου από γονέα σε τέκνο, αλλά στην περίπτωση αυτή υποκρύπτεται δωρεά.

Τέλος, στο πλαίσιο της υπ' αριθ. 4007/2022 απόφασης της Διεύθυνσης Επίλυσης Διαφορών Αθήνας έγινε δεκτό, βάσει και υφιστάμενης νομολογίας, ότι το γεγονός ότι σε μία συναλλαγή δεν είχε καταρτιστεί εμπρόθεσμα εργολαβική σύμβαση, δεν αποτελεί από μόνο του τεκμήριο εικονικότητας της συναλλαγής (ΣτΕ 1559/2008, ΣτΕ 349/2021). Στην εν λόγω περίπτωση ο έλεγχος απέρριψε δαπάνη λήψης υπηρεσιών (υδραυλικών εγκαταστάσεων) με την αιτιολογία ότι έχει αναγραφεί αόριστα η κατηγορία της υπηρεσίας στο τιμολόγιο και ότι δεν έχει υπογραφεί και θεωρηθεί εργολαβικό συμφωνητικό που να περιγράφει αναλυτικά τις υπηρεσίες. Η ΔΕΔ έκανε δεκτή την ενδικοφανή προσφυγή με το σκεπτικό ότι η υπογραφή συμφωνητικού εργολαβίας είναι υποχρεωτική για ποσά άνω των 6.000 ευρώ.

Κατ' ακολουθία των ανωτέρω, παρά το γεγονός ότι οι φορολογικές αρχές εξετάζουν το κατά πόσον ένα συμφωνητικό έχει προσκομιστεί προς θεώρηση από την Εφορία, ωστόσο, η μη θεώρηση από την Εφορία δεν επιδρά στο κύρος του συμφωνητικού ούτε από μόνη της αποτελεί λόγο εικονικότητας της συναλλαγής και για τον λόγο αυτόν θα πρέπει να συνεκτιμώνται όλα τα τιθέμενα εκ του νόμου κριτήρια, προκειμένου να κριθεί στην ουσία της η εκάστοτε υπόθεση.